

stavljajo svoja stojala povsod, kjer se ljudje borijo in delajo. Pa tudi borci jim pomagajo, ko jim kopljejo čim udobnejša zaklonišča za njihovo umetniško delo. In kadar kolone počivajo, razobesijo slikarji svoje slike po drevesih, da bi jih borci lahko videli in povedali svoje mnenje.

Nedavno je Založba osvoboditve izdala zbirko z reprodukcijami šestih slikarjev. Vsa njihova dela — skice, akvareli, risbe, oljne slike — odsevajo osebnost posameznih avtorjev, še bolj pa optimizem in borbenost vietnamskega ljudstva. Obrazi borcev, gverilcev, žensk in otrok, ki sodelujejo v boju, so nenavadno ekspresivni, krajine pa slikane z izredno ljubeznijo — iz njih je čutiti deželo in ljudstvo, ki je polno življenja.

Eden naših pisateljev je dejal: »Če hočeš videti heroje, ti ni treba storiti drugega, kot stopiti skozi vrata.« Zato ne primanjkuje tem ... Tu ima umetnost svoje korenine v življenju, izvira iz življenja, obenem pa globoko pronica vsakdanjo resničnost vietnamskega osvobodilnega boja.*

Prevedel M. B.

Peter Weiss:

DISKURZ
O PREDZGODOVINI IN POTEKU
DOLGOTRAJNE OSVOBODILNE VOJNE
V VIET NAMU
KOT PRIMER ZA NUJNOST
OBOROŽENEGA BOJA
ZATIRANIH Z NJIHOVIMI ZATIRANCI
KAKOR TUDI O POSKUSIH
ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE
DA BI UNIČILE
TEMELJE REVOLUCIJE

Prvi del

I. stadij:

...

Zbor Vietancev se razide z rahlimi premiki. S SZ pomočnika A in B. Prinašata nekaj okrasnih predmetov. Čelado za kralja, ogrinjalo za princeso. Nekaj kosov zelo slikovitega orožja. Skupina pantomimično nakaže naslednjo legendo.

* Transkripcija imen je takšna kot v angleškem prevodu.

- 6 Kralj išče moža
za svojo hčerko My Nuong
Bog gora in bog morja
se potegujeta zanjo
Oba enako lepa in močna
Kralj se ne more odločiti
- 3 Ta ki bo jutri prinesel najbogatejše darove
dobi mojo hčer
- 6 Najprej pride bog gora
Prinaša darove iz žada slonovine in zlata
kakršnih kralj še ni videl
- 3 Tebi bom dal princeso My Nuong
- 1 Prinesa My Nuong gre z bogom gora
Tedaj pride bog morja
Prinaša darila iz biserne matice
jantarja in koral
kakršnih kralj še ni videl
- 6 Princesa My Nuong je pri bogu gora
- 2 Tedaj popade boga morja jeza
Nad deželo pošlje viharje in burjo
Deželo zalije z valovi
Na njegov ukaz zrastejo iz sleherne krone in pen vojaki
- 4 Vojaki naskočijo gore
Tedaj popade jeza boga gora
Nad deželo pošlje bliske in grom
Deželo zalije z deževji
Na njegov ukaz zrastejo iz slehernega grma vojaki
- 3 Boj traja dolgo
Kri vojakov se steka v reko
Odtlej je reka od krvi vojakov rdeča
- 6 Odtlej se bog morja vsako leto povzpne na kopno
in se zapodi čez deželo z viharji in valovjem

5 Odtlej se bog gora vsako leto spusti dol
in se zapodi čez deželo z gromom
in deževji

*S SV 10, 11, 12, oblečeni v črno. Opremljeni so z nekaterimi
atributi kitajskih oblastnikov. Po vzdignjenem delu odra na S
naprej do sredine.*

10 Ši Huang Ti je s premočjo v orožju
vsepovsod vzpostavil mir in red

11 Ši Huang Ti se je oklical za cesarja

12 Ši Huang Ti je združil vse dežele v eno kraljestvo

10 Ši Huang Ti je strmoglavil vse kneze

11 Ši Huang Ti postavi svoje zaslužne vojskovodje
za guvernerje v provincah

12 Ši Huang Ti polaga temelje za srečo
ljudi na tej zemlji

10 Ši Huang Ti ustvarja harmonijo
v državi in družini

11 Ši Huang Ti naredi učenjake
za državne uradnike

12 Moč in avtoriteta starejšim in višjim

10 Brezpogojna pokorščina podložnikov

11 Najvišji ideal sta

10 12 človečnost in pravičnost

11 Porazdeljeni v svoje urade in dostojanstva
v svoje poklice in službe
delajo vsi za blaginjo države

10 12 Lastnina slehernega posameznika je nedotakljiva

10, 11, 12 stran na SZ.

S SV pridejo preteče naprej 7, 8, 9, kot kitajski vojaki proti skupini Vietancev. 7 s kitajskim naprsnim oklepom, 8 s čelado, 9 z mečem in lokom. 8 vzame znamenje oblasti in ga nosi spredaj.

7 Za nas ni zemlje
v vélikem Srednjem kraljestvu

8 Zato si moramo zemljo preskrbeti

9 Na koncu ceste proti jugu
je zemlje na pretek

7 Obdelane in plodne zemlje
To bodo tla za nas

Skupina Vietancev se obrne proti kitajskim vojakom.

4 Nobenih strelskih okopov nismo zgradili
Nismo skovali dovolj orožja

2 Izdajavec
je strgal s kraljevega loka krempelj
Zlate želve

5 Krempelj ki ga dela nepremagljivega

Skupina kitajskih vojakov se bliža skupini Vietancev.

9 Zdaj je krempelj

9 Zdaj je krempelj
Zlate želve moj

6 Tujec ima
krempelj Zlate želve

Skupina kitajskih vojakov s silo vdre v vietansko skupino.

5 Tujec je vrgel
kralja v morje

4 5 6 Na kraljevski prestol je stopil
tujec

9 dobi kraljevo krono. 7, 8 se opremijo z insignijami svoje nove oblasti.

9 Odslej pripadam vietanskemu ljudstvu
To deželo bom naredil močno
To deželo bom branil
pred vladarji s severa
To deželo imenujem zdaj
Nam Viet
kar pomeni dežela
Vietancev na jugu

8 Odslej skrbim jaz kot guverner
za mir in red

7 Odslej skrbim jaz kot prefekt
da bodo dajatve
opravljene o pravem času

9 Saj veste da davki
niso zaman
Dosežki naše stare
in bogate kulture
vam bodo v prid

7, 8, 9 se oddvojijo v skupino na Z. Zasedejo vzdignjeno mesto na podestu in predstavljajo oblastnike Nam Vieta. Skupina prebivalcev se razporedi v sredini daleč v stran drug od drugega.

5 Nadzorniki prihajajo k nam v vasi

2 Nadzorujejo spravilo žetve

1 Določajo dajatve

6 Riž nosimo
v kašče gospode

3 Gospodi prinašamo ribji ulov

4 Gospodi sekamo les

2 Kujemo ji orožje

7 Mi pustimo da ste deležni
spoznanj naših znanosti

8 Učimo vas
pesništva in slikanja

7 8 9 Vaša dežela je postala naša dežela
Na severni meji nam je treba močne obrambe
Vojsko moramo okrepiti
da nas sovražnik ne bo oropal žetve

6 Konjeniki v oklepih prihajajo s severa

8 Udarite na gong v vojaškem taboru

5 k skupini oblastnikov na Z. Nadenejo ji oklep.

6 Kneginja Trung Trac
sklicuje vojsko

4 Sovražnik je ubil njenega moža
Zdaj nosi ona bojno opremo
S svojo sestro Trung Nhi
vodi vojsko zoper sovražnika

S SV 10, 11, 12 kot težko oboroženi kitajski vojaki. Instrumentalni vstop. Skupina oblastnikov Nam Vieta, 5, 7, 8, 9 prodira strnjeno proti skupini kitajskih vojakov. Skupina prebivalcev se umakne nazaj proti J in opazuje bitko. Pantomimična ponazoritev bitke: bojujoči se sestavljajo eno samo drugo z drugo prepleteno skupino. Mehanično ponavljane kretnje. Bojna skupina se pomakne v smeri proti Z.

1 Sovražnik ima premične stolpe in prače

2 Borijo se v dolini reke Dai

1 Slišite trušč orožja

4 Temni oblaki na nebu

6 Oblaki zakrivajo sonce

- 1 Naša vojska se umika
- 6 H krednatim skalam
- 3 Skale zapirajo pot
- 2 Borijo se ob skalah
- 6 Borijo se pod deževnimi nalivi
- 4 Vojska je zaprta med skale

7, 8 iz skupine oblastnikov Nam Vieta.

- 7 Trung Trac se je vrgla v reko
- 8 Trung Nhi se je utopila v reki
- 2 Naša vojska je premagana

- 1 Knezom sekajo
glave

Hkrati se vse orožje vzdigne kvišku. Zamah za skupen udarec. 5, 7, 8, 9 se zrušijo na tla. Kitajski vojaki proti Z, zavzamejo priozdignjeni podest. Vzeli so si orožje in dele opreme premagancev. Konec instrumentalne spremljave.

- 10 Tako se zgodi vsakomur ki si upa
nasprotovati velikemu Srednjemu
kraljestvu
- 11 Da se izognemo novim nemirom
bomo razdelili deželo v vojna okrožja
- 12 Okrepili bomo skupine po trdnjavah

Orožje in okrasne predmete obesita pomočnika A, B na steno na Z. Razorščitev postane znamenje moči. 7, 8, 9 zdaj skupaj z 10, 11, 12 kot novi fevdalni gospodje Nam Vieta. 5 k skupini prebivalstva. Velika skupinska slika. Novi gospodje se postavljajo. 2, 3, 5 stopijo na sredi skupaj in se zberejo v zbor.

ZBOR Deželo naših dedov
so napadli tujci
Naši dedje so si iskali novo deželo
Mi živimo v deželi ki so jo našli naši dedje
Deželo naših dedov napadajo tujci
Naši dedje gledajo džunke tujcev
kako plovejo proč otovorjene do vrha
Žrtvene skodele na grobovih naših dedov
so prazne
Naši dedje terjajo
da deželo osvobodimo tujcev

2, 3, 5 narazen. Skupinska podoba na Z se razide.

Drugi del

VIII. stadij

*9, 12, 13, 14, 15 kot ameriški svetovavci z JV. Pogovor se začne
že med nastopom.*

ZVOČNIK

Saigon
Decembra
devetnajstošestdesetega
Ameriški svetovavci
pripravljajo načrte

13 Upor prebivavstva
je dobil že tolikšne razsežnosti
da je zlom Diemove vlade
samo še vprašanje časa
Na njegove vojake se ni zanesti
Tisoči in tisoči pobegnejo vsak mesec
tjè čez k Vietkongu
Zdaj lahko rešijo položaj le še
naše lastne čete

14 Za to je potrebna
privolitev kongresa

To pa lahko dosežemo samo
če gre za komunistično
agresijo

- 12 Če bomo zvišali število svetovavcev
in postopoma pripeljali
vojaške enote
bomo tako prisilili Ho Ši Minha
da bo opustil svojo politiko
nevmešavanja
- 15 V velikem številu bomo lahko poslali
v boj naše vojaške sile če
bomo kongres prepričali
da na skrivaj prihajajo
s severa v Južni Viet Nam
skupine ljudi in orožje
- 13 Agresijo s severa
je treba takoj
prikazati kot dejstvo
- 9 Pri strukturi anti-
komunistične zavesti
to ne bo zgrešilo
svojega učinka
Za kaj namreč gre

12, 13, 14 se strnejo tesno skupaj in sestavljajo zbor. Govori se tiho, skoraj šepetaje, medtem ko drugi stojijo negibno. Po koncu zbora se pogovor brž nadaljuje.

ZBOR Za kaj namreč gre
Gre za to
da se razbijejo temelji
revolucije

- 13 Od devetnajstoštiriinpetdesetega
je Demokratična republika Viet Nam
dosegla vse prevelike uspehe
Kmetijska in
industrijska produkcija

sta daleč prekoračili
 stanje pred vojne
 Izobraževanje strokovnjakov
 in tehnikov so obvladali
 v najkrajšem času
 Potem ko ob koncu vojne ni bil
 uporaben niti en sam stroj
 zdaj stroje in
 orodje izvažajo
 Skoraj vse vasi imajo svoje šole
 otroške vrtce in zdravstvene domove
 Devetnajstodevetintridesetega so imeli
 šestdeset zdravnikov
 Danes ima država
 več kot dva tisoč zdravnikov
 Množične kužne bolezni kakor tuberkulozo
 koze kolero tifus in malarijo
 so odstranili s temeljitimi
 higienskimi ukrepi
 Odstranitev lakote
 bolezni in bede
 lahko upravičeno označimo
 za zgodovinski dosežek
 Naša naloga mora biti
 Omajati zaupanje
 prebivavstva v voditelje
 revolucije

1, 2, 3 z JZ in 4, 5, 6 z JV, kot člani narodnoosvobodilne fronte Južnega Viet Nama. Vsi oblečeni v črno. 1, 2, 3 najprej v smeri proti SZ, 4, 5, 6 najprej v smeri proti SV. Nato se obrnejo proti sredini in se sklenejo v vrsto. Pomikajo se proti J in pri tem odganjajo 9, 12, 13 proti JZ. 14 15 pa proti JV.

- 5 To so zahteve
prebivavcev Južnega Viet Nama
- 3 Padeč diktatorskega režima
- 4 Izgon zasedbenih sil

- 1 Volitve narodne skupščine
- 2 Osvoboditev političnih jetnikov
- 3 Odprava koncentracijskih taborišč
- 2 Uničenje strateških vasi
- 1 Znižanje najemniških pristojbin
- 5 Pravična razdelitev zemlje
- 6 Odstranitev analfabetizma

1 2 3 4 5 To so zahteve

3 Vsak jih postavlja
na ulicah trgih in tržnicah

6 Mnogo jih zaradi tega
zapro in pobijejo

2 Za boj za te zahteve
že spet izkopavamo
svoje orožje

1, 2, 3, 4, 5, 6 se zberejo v zbor.

ZBOR Dvajseti december
devetnajstošestdesetega
Narodna fronta
za osvoboditev Južnega Viet Nama
je ustanovljena
Ta je popeljala politični
in oboroženi boj
v Vsesplošni Upor

1, 2, 3 stran proti JZ, 4, 5, 6 stran proti JV. Oder je prazen.

Prevedel Borut Trekman